

Motion till riksdagen 2007/08:Kr347

av **Fredrik Olovsson och Elisebeht Markström (s)**

Medborgarskolan Fogelstad

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anføres i motionen om Fogelstadsmodellen för att öka invandrarkvinnors deltagande i samhället.

Motivering

Kvinnliga Medborgarskolan vid Fogelstad i Katrineholms kommun kom till efter det att kvinnorna fått sin rösträtt 1921. ”Om det ska märkas att kvinnorna kommit in i samhället måste de bli många och kunniga”, sade Elisabeth Tamm, en av de första fem kvinnorna i riksdagen. Efter en försökskurs sommaren 1922, planerades och startades en permanent skola på hennes gods Fogelstad i Julita socken i Sörmland.

Skolan verkade mellan 1925 och 1954 och hade i allmänhet tre kurser per år, vår sommar och höst. Sammanlagt fick cirka 2 000 kvinnor utbildning på Fogelstad.

Skolan var ovanlig genom att den samlade kvinnor från alla samhällsklasser och yrkesgrupper och med olika politisk inställning. Skolan ville inte ”indoktrinera” eller styra utan tvärtom väcka kvinnor till medvetenhet om sina egna resurser och om vikten av att äntligen delta i att bygga och prägla samhället. Medborgarskap var det centrala begreppet. ”Skolan vill ge sitt bidrag i arbetet för att bakom vårt medborgarskap måtte stå självständiga och ansvarsfulla människor. Skolan arbetar genom att samla människor från olika arbetsfält och livsområden, från landsbygd och städer, till gemensamma studier och ömsesidigt utbyte.” (Ur skolans första prospekt.) För många kvinnor var detta första gången som någon tilltrorde dem att ha ett eget omdöme och som tillfälle gavs dem att komma fram till en egen välgrundad uppfattning, som dessutom bemöttes med respekt.

Fel! Okänt namn på

Kurserna på Fogelstad kom att betyda mycket för deltagarna, för många innebar det början på en ny epok i deras liv. ”Jag kom hit som ett ingenting och cyklade härifrån som en människa.” Många gick in i politiska uppgifter i stat och kommun. Åtskilliga hamnade i riksdagen. Under en period hade åtta av arton kvinnliga riksdagsledamöter gått på Fogelstad. Möjligen är det också därför som skolan och kvinnorna uppmärksammats genom Siri Derkerts konst i det s.k. Kvinnorummet i riksdagen.

Det finns många paralleller mellan situationen för invandrarkvinnor idag och för svenska kvinnor på 1920-talet. När kvinnorna fick rösträtt 1921 hade de ingen vana vid att fungera i nämnder, kommittéer eller överhuvudtaget i offentliga sammanhang. Kort sagt de hade ingen vana att utöva sitt nyvunna medborgarskap. Under många år när kvinnorna trots allt började finnas med i olika sammanhang representerade de sällan en åsikt utan var endast representanter för sitt kön.

Dagens invandrare ses ofta som en homogen grupp trots att de kommer från många olika länder med vitt skilda kulturer. I Sverige representerar invandrarna sällan en åsikt utan sitter med som representanter för gruppen invandrare. Framförallt de invandrade kvinnorna deltar alltför sällan i samhällsbyggandet och utövar därigenom inte sitt medborgarskap i den utsträckning som är möjlig.

Idag finns flera ideella föreningar, Kulturföreningen Fogelstad och Fogelstad Kvinnokurser, som arbetar med dels att vårda arvet efter Fogelstadkvinnorna, dels att föra in deras idéer i dagens samhälle. De vill se att Fogelstadskolan ska återuppstå med ursprungligt koncept med bl a samhällsskapat, rollspel, gymnastik och gemensamma berättarstunder. Skolan ska i första hand vända sig till invandrarkvinnor men också stå öppen för svenskor bl a för integrationens skull. Regeringen bör använda sig av Fogelstadsmodellen för att öka invandrarkvinnornas deltagande i samhället. Ett intressant sätt att göra detta på är att staten tillsammans med lokala och regionala aktörer tar initiativ till en nystart av Fogelstadskolan för att utveckla ett koncept som sedan kan spridas i landet.

Stockholm den 3 oktober 2007

Fredrik Olovsson (s)

Elisebeht Markström (s)